

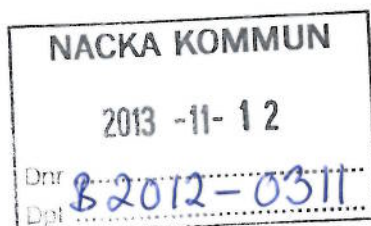

Enheten för överklaganden
Emma Rydbeck

Datum
2013-11-06

Beteckning
40322-6016-2013

MAST

Klagande enligt mottagarlista

Överklagande av bygglov för åtgärder på fastigheten Orminge 60:1 i Nacka kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandena.

Bakgrund

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun (nämnden) beslutade den 23 januari 2013 att bevilja bygglov för nybyggnad av mast (ostagat torn) och två teknikbodar på fastigheten Orminge 60:1. I beslutet angavs bland annat följande. Åtgärden avviker från detaljplan eftersom den aktuella placeringen är angiven som parkmark. Avvikelsen bedöms som liten och förenlig med detaljplanens syfte. Åtgärden innebär inte heller betydande olägenheter för omgivningen och anläggningen uppfyller i övrigt kraven i 2 kap. 1, 6 och 9 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Kerstin Zetterberg (Björknäs 5:18) överklagar beslutet. Till stöd för sin talan anför hon bland annat följande. Att uppföra en 42 meter hög mast i ett villaområde är ogenomtänkt. Redan nu finns elledningar som belastar och förfular omgivningen. Eventuell risk för strålning kan inte uteslutas. Det måste finnas alternativa och mer lämpliga lösningar.

Peter Törnblom (Orminge 51:7) överklagar beslutet. Till stöd för sin talan anför han bland annat följande. En mast på den avsedda platsen skulle hamna direkt i blickfånget från såväl fönster som uteplats på ett väldigt dominerande sätt. Det kommer säkerligen påverka framtida försäljningspris i området negativt. Placeringen är även olämplig med hänsyn till motionsslingan och de närmaste fastigheterna. Det finns även risk för nedfallande is eller delar av konstruktionen. Masten är högre än avståndet till de närmaste fastigheterna.

Cecilia Holm-Karlsson och Leif Karlsson (Orminge 49:2) överklagar beslutet. Till stöd för sin talan anför de bland annat följande. Utsikten från huset såväl som utomhusytor får den tilltänkta masten i blickfånget. Byggnationen kommer bli helt dominerande och utgöra ett förfulande inslag i ett frekventerat grönområde med flitigt utnyttjade motionsspår. Eftersom utsikten och närheten till opåverkad natur utgör en betydande del av attraktionen med deras hus skulle den föreslagna masten avsevärt reducera värdet på deras fastighet. Dessutom kan masten under olyckliga omständigheter falla in på deras fastighet och orsaka skada.

BESLUTDatum
2013-11-06Beteckning
40322-6016-2013

Anläggningen bör därför placeras på ett område där det inte så drastiskt inkräktar på befintlig bebyggelse och natur.

Linda Lennerhed och Petter Olofsson (Orminge 49:4), Erika och Andreas Johansson (Orminge 51:5) samt Pernilla och Johan Pihl (Orminge 49:5), överklagar i gemensam skrivelse beslutet. Till stöd för sin talan anför de bland annat följande. Enligt detaljplanen är platsen planlagd som parkmark. Därmed kan inte masten och två teknikbodar vara förenliga med planens syfte. I beslutet hänvisas till ett rättsfall där den aktuella platsen för en mast var otillgänglig och inte visade några tecken på att vara nyttjad för rekreationsändamål. I det aktuella ärendet är förhållandena de motsatta. Löpspåret som ligger bara någon meter från den tilltänkta platsen är välbesökt alla månader på året av joggere, vandrare, skidåkare och barn. I beslutet hänvisas vidare till två rättsfall där platserna inte omfattas av detaljplan. I ytterligare ett rättsfall medgavs enligt gällande detaljplan byggnation av en transformatorstation och därmed samhörigt ändamål. Där fann regeringsrätten att en mast inte var planstridig. I förevarande fall är en mast planstridig. Samtliga rättsfall är därför irrelevanta som jämförelse. Vidare kan omöjligt kraven i 2 kap. 6 § PBL om att byggnadsverk ska anpassas till den avsedda marken vara uppfyllt. I beslutet anges även att det är svårt att finna en alternativ och för alla enskilda lämpligare placering. I ärendet saknas utredning kring samordning av intilliggande master. Inom en radie av ca 1 km finns fem liknande befintliga master. Slutligen har diskussioner förts av Svenska turistföreningen att i framtiden inkludera parkområdet i blivande Skarpnäs naturreservat. Ställningstagande till detta saknas i beslutet. Sammantaget är beslutet fattat på felaktiga grunder och är inte genomarbetat och bör därför hävas.

Nacka Miljövårdsråd har överklagat beslutet och anför att åtgärden föreslås inom ett område som enligt förslag ska bilda Skarpnäs naturreservat där förbud mot uppförande av byggnad eller anläggning kommer gälla.

TeliaSonera Networks AB har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandena men har inte hörts av.

Skäl*Tillämpliga bestämmelser*

Den aktuella fastigheten omfattas av en detaljplan (stadsplan) 237 som vann laga kraft 1971. Förutsättningarna för att meddela bygglov inom planlagda områden anges i 9 kap. 30 § PBL. Enligt bestämmelsen ska bygglov ges för en åtgärd bland annat om den fastighet och det byggnadsverk som åtgärden avser överensstämmer med detaljplanen, eller avviker från detaljplanen men avvikelsen har godtagits tidigare, åtgärden inte strider mot detaljplanen och om åtgärden uppfyller de krav som följer av 2 kap. 6 § första stycket 1 och 5, 6 § tredje stycket, 8 och 9 §§ och 8 kap. 1–3, 6, 7, 9–13, 17 och 18 §§.

BESLUTDatum
2013-11-06Beteckning
40322-6016-2013

Enligt 9 kap. 31 b § PBL får trots 30 § bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan, om avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens syfte.

I 2 kap. 6 § PBL anges bland annat att i ärenden om bygglov ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Enligt 2 kap. 9 § PBL får lokalisering, placering och utformning av bl.a. byggnadsverk inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt.

I 2 kap. 1 § PBL anges att vid prövningen av frågor enligt lagen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsens bedömning

Den 42 m höga masten och de båda teknikbodarna med vardera 6,3 kvm yta ska placeras inom ett område som på plankartan betecknas som parkmark.

Placeringen strider således mot detaljplanen. Frågan är då om åtgärden kan anses utgöra en liten avvikelse från detaljplanen förenlig med dess syfte.

Av förarbetena (prop. 1985/86:1 s.713 f) framgår bl.a. följande. Avsikten med bestämmelserna om mindre avvikelser är att begränsa möjligheterna till avsteg från planbestämmelser i förhållande till vad som medgavs i praxis vid tillämpning av äldre bygglagstiftning. Smärre avsteg, till exempel att placera en byggnad någon meter in på s.k. punktprickad mark, bör därför kunna medges. Däremot ska bestämmelsen inte vara tillämpliga om någon ville använda marken för ett i planen icke avsett ändamål. I senare förarbeten (prop. 1989/90:37 s. 51 ff) framhålls att frågan huruvida en avvikelse kan betraktas som mindre inte bör bedömas i absolut bemärkelse. Avvikelsens art och storlek måste bland annat relateras till skalan och karaktären hos miljön. Utplacering av byggnader för att tillgodose den allmänna nyttan (till exempel transformatorstationer och toaletter) eller trevnaden (till exempel kiosker och uteserveringar) borde i många fall kunna bedömas som mindre avvikelser, såvida inte läget är så känsligt att en planändring behövs.

Den planerade masten och teknikskåpen ska placeras precis vid plangränsen i den nordvästra delen av planområdet. Den aktuella parkmarken ligger i direkt anslutning till ett stort grönområde i nordväst i vilket bland annat ett, enligt de klagande, ett välutnyttjat motionsspår är beläget. Skäl att ifrågasätta områdets värde för rekreation finns visserligen inte. Därmed finns likheter med RÅ 2002 ref. 63 i vilket Regeringsrätten bedömde att en basstation för mobiltelefoni, bestående av en 36 m hög mast och två teknikbodar, som skulle placeras inom ett planområde som betecknats som parkmark, inte kunde anses utgöra en mindre avvikelse från gällande plan. Domstolen anförde bl.a. att basstationen visserligen

BESLUTDatum
2013-11-06Beteckning
40322-6016-2013

avsåg ett allmännyttigt ändamål, men att dess placering i ett naturparksområde som nyttjades som rekreationsområde samt det förhållande att masten var väl synlig såväl från närliggande fastigheter som på längre avstånd att den inte kunde godtas på mark avsatt för parkändamål.

Länsstyrelsen konstaterar emellertid att det naturområde som då var ifråga var betydligt mer begränsat till sin storlek än det stora grönområde den nu aktuella åtgärden gränsar till. Med hänsyn till den ringa yta den aktuella anläggningen tar i anspråk i förhållande till grönområdets storlek och det faktum att den placeras i utkanten med större delen av naturen orörd torde den därvid inte i någon större storlek utträckning försvåra användningen av resten av området för friluftaktiviteter, lek och liknande. I planbeskrivningen anges vidare att det inom planområdet inte varit möjligt att åstadkomma några egentliga grönområden och att behovet av sådana får tillgodoses utanför planområdet i väster och norr. Vid en sammantagen bedömning och med beaktade särskilt av anläggningens allmännyttiga ändamål kan åtgärden därför enligt länsstyrelsens mening godtas som en liten avvikelse från detaljplanen förenlig med dess syfte (jfr Kamrarrättens i Stockholm domar den 6 mars 2007 i mål nr 448-06 och den 17 juni 2008 i mål nr 939-07).

Frågan är därmed om anläggningen är förenlig med övriga förutsättningar i 9 kap. 30 § PBL.

Masten är traditionell och utgör inget särskilt avsteg från ett modernt bostadsområde där den typen av konstruktioner är relativt vanlig förekommande i olika sammanhang. Bland annat noteras att en kraftledning där ledningsstolparna har motsvarande utformning passerar ca 75 meter från den plats där masten planeras. Masten får således anses lämplig med hänsyn till omgivningen.

Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet är att anse som betydande olägenheter beaktas förhållandena på orten. Detta innebär att toleransnivån måste vara något högre i vissa situationer, till exempel inom sådana tätbebyggda områden som är fallet här. I RÅ 2010 ref. 62 I-III fann Regeringsrätten att de närboende måste acceptera en fackverksmast med en höjd om 48 m och en placering 49 m till närmaste bostadsbyggnad (ref I), ett torn av fackverkskonstruktion med en höjd om 48 m och en placering 35 m från närmsta bostadsbyggnad (ref II) samt en fackverksmast om 36 m och en placering 55 m från närmsta bostadsbyggnad (ref III). Regeringsrätten anförde därvid bland annat följande: ” Utbyggnaden av infrastrukturen för trådlös kommunikation är av starkt allmänintresse. Det är oundvikligt att ett torn för mobiltelefoni på grund av sin höjd i många fall blir synligt från flera håll och ibland måste placeras i nära anslutning till bostadsbebyggelse. Även om en anläggning av aktuellt slag kan upplevas som en olägenhet, så måste därför enskilda räkna med att de kan tvingas tåla ett förhållandevis stort intrång i sin närmiljö. Det gäller särskilt, om anläggningen är nödvändig för att uppnå det avsedda allmännyttiga ändamålet, och om det är svårt att finna en alternativ och för alla enskilda lämpligare

BESLUTDatum
2013-11-06Beteckning
40322-6016-2013

placering.” Domstolen anförde vidare: ”Även om masten upplevs som påträngande, finner Regeringsrätten att allmänintresset – och den generella svårigheten att finna för ändamålet lämpliga platser som inte i stället stör någon annan – gör att klagandena får tåla den olägenhet som masten innebär. Mastens placering och utformning medför alltså inte sådana olägenheter för omgivningen att den inte ska tillåtas.”

I förevarande fall är närmaste bostadshus beläget ca 35 meter från platsen. Avståndet i sig kan inte anses innebära betydande olägenhet. Länsstyrelsen konstaterar vidare att omgivningen utgörs av ett tätbebyggt villaområde. Detta torde innebära svårigheter att finna en lämpligare placering för masten som inte i minst lika stor eller större utsträckning inkräktar på närområdet. Mot denna bakgrund och med beaktande av allmänintresset finner länsstyrelsen att de klagande får tåla de eventuella olägenheter som masten kan tänkas medföra. Att värdet på de klagandenas fastigheter kan komma att påverkas är därvid inte en sådan olägenhet som avses.

Nämnden har således haft fog för beslutet att bevilja bygglov. Några andra omständigheter som innebär att det överklagade beslutet ska upphävas har inte framkommit. Vad de klagande anført om planerna på att bilda ett naturreservat i området förändrar inte bedömningen. Överklagandena ska således avslås.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Beslutet har fattats av länsassessor Emma Rydbeck.

Emma Rydbeck

Kopia

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun
TeliaSonera Mobile Networks AB, c/o Netel AB, Fågelviksvägen 9, 145 84
Stockholm

Sändlista

Nacka Miljövårdsråd, c/o Jan Åman, Plommongatan 9, 138 31 Älta
Kerstin Zetterberg, Sjöängsvägen 59, 132 34 Saltsjö-Boo
Peter Törnblom, Sjöängsvägen 32, 132 34 Saltsjö-Boo
Cecilia Holm-Karlsson och Leif Karlsson, Grindavägen 26, 132 34 Saltsjö-Boo
Linda Lennerhed och Petter Olofsson, Grindavägen 22, 132 34 Saltsjö-Boo
Erika och Andreas Johansson, Grindavägen 9, 132 34 Saltsjö-Boo
Pernilla och Johan Pihl, Grindavägen 20, 132 34 Saltsjö-Boo